

רעיון ז"ל

מהרגע שעלתה האפשרות שתר פיע במערכת ההחירות בשותפות עם הפעולה השמית, האיחוד הלי אומי של הספרדים, ארגון ליכוד עולי צפון אפריקה והחזית העמית מית הערבית. חזית מאוחדת כזאת יכולה לגרום נזק ניכר למפי לגות. היוזמה לפעולה משותפת באה בשבוע שעבר מפני הפעולה השמית..."

כתבה זו קולעת ישר למטרה. היא מגלה גם מדוע פחדו מנהיגי כל המפלגות דווקא מפני רעיון זה. פחד זה היה מבוסס על חישובים קרים.

***

תרורת החשבון, שתיים ועוד שתיים שחת ארבע. בחיים המדיניים, אין זה תמיד נכון. שתיים ועוד שתיים יכולות לה יות שחת עשר.

אף לא אחד מכל הגופים החדשים הספיק לחרוש תלם עמוק בדעת הקהל. ככל שרעיון עקבי וקיצוני יותר, כן הוא קשה יותר לעיכול. ודרוש זמן לפני שהציבור יכול לקלוט אותו. לכן יכול להיות כי אוהדי

לכן עקבו עסקני המפלגות בעניי יו, אך לא בחרדה, אחרי הופעת הצי תרוסר גופים קטנים חדשים, שהתימרו להציג רשימות לכנסת. הם לא היו מסוכנים למשטר.

***

אז דפתע נולד הרעיון הגדול — ותוך שעות מעטות השתנה החלוטין היחס של מרכזי המפלגות כלפי הגופים החדשים. העתונאים עקבו אחרי כל רחשוש שלהם. אחירת מתחזות אפפה את מעשיהם.

הרעיון הגדול היה פשוט בתכלית. הוא המחנה הבלתי-מפלגתי לאגרוף —

הגיעה השעה לקבור אותו רשמית — את הרעיון הגדול של הופעת כוח חדש, רציני ובעל-מעוף בבחירות לכנסת. כאחד שנכח בשעת לידתו ובשעת גסי סחו, יורשה לי לנאום את נאום ההספד. אקדים, כמו מארק אנטוניוס: "באתי לקבור את קיסר, לא להלל אותו!" רעיון שמת, אין לבכות אותו. אך יש ללמוד ממנו לקח. **פרשה זו שאלה גורלית מאד: האם ייתכן שינוי פני הדברים במדינה בדרך של בחירות? האם המחפכה העברית תתחולל בקלפי?**

***

תכונה לקראת הבחירות לכנסת הרביעית החלה במול של שיעמום גדול. במשטר של פיאודלים מפלגתיים, המשעבדים את האזרחים למנגנונים, לא נשאר מקום לתחוות גדולות בין המפלגות עצמן. הקפי און הוא מצב של קבע.

השאלה היחידה שעוררה ניחושים היתה: בכמה תעלה תנועת הרוח? אך גם זו אינה שאלה מרתקת ביותר בשלב הנוכחי. כי אפילו יתגשמו החלומות המתוקים ביותר של מנהיגי חרות, לא תוכל מפלגה זו לעלות אלא על חשבון מפלגות מיניות אחרות, שכוחן דרוש להקמת "ממשלה לאומית ליברלית".

כנסת הרביעית לא תיתכן ממשלה פלי מפא"י. לשמאל כולו — ממפא"י ועד מק"י — יהיו למעלה מ-60 קולות. על כן עלית תנועת-חרות לא תהיה עליה לשלי טון, אלא עליה באופוזיציה. עליה זו מעוררת ענין, אך לא מתייחות.

הפרשנים הפוליטיים היו סקרניים יותר כאשר כמה קבוצות חדשות, העומדות מחוץ למעגל המפלגות הישנות, הודיעו על רצונן להשתתף במירוץ. היתה זאת סקרנות מהולה בספקנות, כי כל אחת מן הקבוצות האלה יכלה רק להפיג את השיעמום, מבלי לשנות את המצב ביסודו.

כדי להבין זאת, יש לקחת בחשבון את מרוץ המכשולים העומד לפני כל גוף חדש המתכונן לקפוץ לתוך מערבולת הבחירות: **דרושות לו 750 חתימות** לעצם הגשת הרשימה. משמע: 750 איש ואשה חייבים להזדהות בשמם ובכתובתם המלאה. אם המדובר בגוף הלוחם במשטר, הרי יודעים החותמים שיקום נגדם מלאו כוח-המחץ של משטר, הרגיל לזרוק ממקומות-עבודה אנשים החותרים תחת קיומו. ככל שהתגור עה עקבית יותר ברעיונותיה וקיצוניות יותר בקריאת-התגר שלה, כן גדלה כוונה זו לחות מים. תנועה רצינית תתגבר על מכשול זה, אך הוא רציני למדי.

● מלחמת-הבחירות המינימלית והצנועה ביותר זקקה לתקציב של 100 אלף לירות לפחות. אסיפת-עם בתל-אביב עולה כ-700 ל"י, הדבקת המדעה ברחבי הארץ עולה כ-1500 ל"י. כדי להגיע רק פעם אחת אל כל בוחר פוטנציאלי — דרוש הון. כוח חדש, שאינו מקבל תקציב ממכשירי-החלוקה של המשטר, אינו יכול לגייס סכום כזה, מבלי לאחוז באמצעים מפקפקים ביותר. ● ביום הבחירות דרוש לפחות נאמן אחד ליד כל אחת מ-2500 הקלפיות. אחרת, קיים חשש רציני כי נציגי כל המפלגות ליד הקלפי יעשו יד אחת נגד הרשימה הנעדרת, ביחוד כשור רשימה המאיימת על כולן. אם אין נציגי במקום, כמעט ודאי כי פת-קי הרשימה הנעדרת ייעלמו במהרה מהקלפי. ● בגלל אחוז החסימה, יהיו דרושים כ-10 אלפים קולות כדי לזכות אפילו בציר אחד בכנסת. בארץ בה הרבה מאות אלפי בוחרים — באווירה הממשל הצבאי, ברי כווי העולים הקטנים, במחנה פועלי-הדחק, בקיבוצים ובתחומות הקניזיות — אינם חוס ישיים להצביע בהתאם למצפונם, מספר זה אינו מבטיח לגבי גוף חדש, שאין לו מנגי גון והחסר כלי-ידיכוי וכלי-שוחד.

הנושא: ההמון שהקשיב לנואמו של בגין בתל-אביב

כל הגופים החדשים אינם עולים ביחד על 20 או 25 אלף איש.

אולם יש בארץ כ-300 אלף איש אשר לפי מיטב החישובים יימנעו בכלל מלהצביע בבחירות הבאות, מפני שהם מואסים בכל המפלגות. יש כ-200 אלף בוחרים חדשים, ובכללם כ-120 אלף בני ארבעת המחוזים שגדלו בארץ מאז הכר חירות האחרונות, שלא הצביעו מעולם בעד מפלגה כלשהי, ושרר במ בחלים במפלגות הקיימות, מסיבות מובנות.

זהו מחנה אדיר של חצי מיליון בוחרים פוטנציאליים — 42% מכלל בעלי זכות הבחירה — שבכוחם להכריע גורל המערכה. מחנה זה לא יתגייס למען קבוצה זו או אחרת, שרעיונותיה נקלטו רק ברמו. קיים בארץ משבר של אמון, ושום קבוצה של עסקנים לא תרכוש אמון במהרה. אולם אילו קם מתנה מלוכד של בלתי-מפלגתיים, בנייהם אנשים שהוכיחו נכונות ויכולת של לחימה במשטר הקיים, הרי עצם ויתורם על שיקולים אישיים וכתייתים היה מעורר אמון. חלק מסויים של המחנה הבלתי-מפלגתי היה (המשך בעמוד 13)

ולהנחית אגרוף זה ביום הבחירות על המבנה המפלגתי הקיים.

***

אך הושמעה ההצעה, וכבר צילצלו פעמוני-האזעקה במרכזי כל המפלגות. כמו בני רומא בימי חניבעל, עברה הקריאה מעסקן לעסקן: האויב בשער. בבטאונים המיועדים לתצרוכת פנימית, מצאה החרדה את ביטוייה במאמרים ראשיים רהייה-השמעות, אך בטאונים המשטר המופתי עים בתוך-לארץ ניתחו את הסכנה בגילויי לב.

הגיואים אונטרבר, השבועון הלונדוני המי שמש בטאון למרכז מפא"י, פירסם ב-14 באוגוסט כתבה על הרעיון הגדול. כתבה מקבילה הופיעה גם במהדורה הצרפתית של אותו שבועון. בשתייהן מתבטאת חרדה-עמוקה ומבוססת, לאמור:

"בישראל, כמו בצרפת לפני שנה, בולטת יותר ויותר סלידת הציבור מן המפלגות. יחס זה למפלגות אינו מכוון רק כלפי מפא"י ושותפיה בקואליציה, אלא כלפי כל המפלגות... מנהיגי המפי לגות החלו להתייחס ברצינות רבה יותר (לקבוצת המשטר החדש)

היה מבוסס על העקרון הנודע של המצביא הגרמני פון-מולטקה: "לצעוד לחור, להלום יחד!" בהתאם לכך, היה מולטקה שולח את גייסותיו בדרכים שונות לקראת האויב, מאד חד אותם רק בשדה-הקרב ממש.

זוה היה הרעיון: ליצור חזית משותפת של כל הכוחות המתמידים (בצדק או שלא בצדק) ללחום נגד המשטר הישן — תוך הסכמה מינימלית על כמה עקרונות יסוד חיוניים.

איש לא נדרש לחתר על עצמאותו האר-גונית והרעיונית. להיפך, החזית המאוחדת היתה זכה לאהדה דווקא מפני שהיתה מר פיעה בגלוי כהתלכדות גדולה של גופים ואישים עצמאיים, קשת רחבה של דעות וגחמים המתחרים ביניהם חופשית, תוך חתי רה משותפת אל יעדים מעשיים משותפים. רעיון זה יכול היה להציב דגל שמסביבו היו מתלכדים לא רק כל הגופים החדשים, אלא גם מאות אישים בלתי-תלויים המוא-סים באווירה הקיימת ושפרשו לקרן זוית. הוא היה הופך נקודת מוקד לתהליך חדש. לא חשוב מי יום את הרעיון למעשה, מי זרק אותו לתוך החלל המדיני. יתכן כי אין זה מקרה כי יוזמה זו יצאה היה הפעולה השמית — היחיד מכל הגופים החד-